

MREŽNICA - Hrvatski riječni biser pod prijetnjom hidroelektrana!

Rijeka Mrežnica, jedna od četiri karlovačke rijeke, odlikuje se čudesnom ljepotom prirode, a prava je sreća i blagodat da ta iskonska čar još nije zagađena i(li) uništena ljudskim nemarom. Ta je rijeka istinski biser hrvatske prirodne baštine.

Mrežnica je najpoznatija po svojim slapovima između kojih su stvoreni ujezereni dijelovi rijeke. Izdašnost vode i slapova razlog je nekoć brojnoj gradnji mlinova (vodenica) uzduž gotovo čitavog toka Mrežnice. Na čak 49 slapova tijekom povijesti ljudi su izgradili vodenice za pogon mlinova, a kako je danas najveći dio tih mlinova napušten, postoji veliki potencijal za njihovu obnovu za obogaćivanje turističke ponude kao npr. restorani i vikendice, ali ima i malih hidroelektrana i pilana.

PRIRODNI FENOMEN

Visinsku razliku od 148 metara Mrežnica savladava s preko stotinjak sedrenih slapova. Do sada su na Mrežnici izbrojena **93 slapa** (čemu treba dodati desetke slapišta i poslapaka), od čega je šest viših od šest metara, a dva u gornjem toku posebno su zadivljujuća: **slap kod Milkovića** visok 8,5 metara i razgranati **slap Šušnjar** u dvije kaskade, koji doseže visinu čak oko 15 metara.

Sedra je vrsta stijene koja nastaje taloženjem kamenca (kalcijev karbonat) na potopljenim podlogama, kao što su mahovine. S vremenom mahovine odumiru i „okamenjuju” se te postaju vodeni tokovi u Hrvatskoj sa sedrenim slapovima, te se sedra smatra geološkim fenomenom. Uz Mrežnicu, to su rijeke Krka i Korana, s poznatim Plitvičkim jezerima i Rastokama. To je jedan od razloga zašto je Mrežnica proglašena područjem Natura 2000, u kojem se moraju očuvati temeljni fenomeni i biološka raznolikost.

UKUPNA DULJINA: 64 km
VISINSKA RAZLIKA: 148 m

- Mrežnica je Natura 2000 područje
- 93 sedrena slapa i deseci manjih slapišta i poslapaka
- Slap Šušnjar doseže visinu čak 15 metara
- 30.000 noćenja turista u 2015. (80% stranih turista)

HIDROELEKTRANE NA MREŽNICI

Gradnjom HE „Gojak“, zapadna Mrežnica je akumulirana u jezeru Sabljaci odakle je hidrotehničkim tunelima odvedena u rijeku Dobru. Ovim zahvatom Mrežnica je pretrpjela prvi težak udarac.

Danas postoji veliki interes za izgradnju malih hidroelektrana na Mrežnici. Postoje dobri i loši primjeri takve prenamjene starih mlinova za proizvodnju električne energije. Dobar primjer je mHE „Mataković“ u mjestu Zvečaj gdje se je stari mlin preuredio u malu hidroelektranu sa instaliranom snagom od 15 kW, pri čemu investitor nije značajno utjecao na slap i ekosustav rijeke, koji je zadržao sve prirodne karakteristike.

Zabrinjavajući primjer izgradnje malih hidroelektrana na Mrežnici je mHE „Dabrova dolina 1“ na slapu Šušnjar u Tržiću Tounjskom, gdje se uklonio dio sedrene barijere kako bi se izgradio kanal za dovodenje vode u turbinu. Infrastruktura stare mlinice ostala je neiskorištena, a i količina vode koju koristi ova mHE puno je veća od količine koju je nekad koristila mlinica. Na istom slapu planira se i mHE „Dora“ što će dodatno ugroziti najveći slap na Mrežnici. Predviđeno je da preko slapa ide minimalni protok od 1,5 m³/s ali je upitno hoće li ta količina vode biti dovoljna za održavanje ove iznimne sedrotvorne zajednice.

Mlinovi su nekad koristili samo mali dio vode za svoj rad, a sada hidroelektrane uzimaju većinu vode dok slapu ostaje minimum, što će naročito biti vidljivo u ljetnim mjesecima kad je protok mali.

Kako bi izbjegli devastaciju Mrežnice potreban je strateški pristup kod planiranja razvoja mHE i obnove starih mlinica te uvažavanje najstrožih standarda očuvanja sedrenih zajednica. Jer Mrežnica – riječni biser Hrvatske – to zaslužuje!

